

Museumsforeningen opløst - museet tilbydes kommunen

Skal Boller slot være lokalhistorisk museum?

Museumsforeningen i Horsens holdt i gaar generalforsamling, hvor det vigtigste punkt paa var et forslag fra bestyrelsen om oplosnnig af foreningen og tilbud til Horsens kommune om at overtage Horsens Museum. Generalforsamlingen, der havde en snes deltagere, vedtog enstemmigt foreningens opløsning, efter at formanden, lektor Sv. Aa. **Bay, havde givet en** udførlig redegørelse for baggrunden for bestyrelsens forslag.

Bet hed I denne redegørelse bl. a.: I oktober 1967 sendte bestyrelsen for Horsens Museum en anmodning til byraadet om at modtage museet til ejendom under henvisning til lov om de kulturhistoriske lokalmuseer af 7. juni 1968, som angiver en saadan fremgangsmaade. Afgørelsen kan forventes at blive truffet i nær fremtid; det vil derfor wore naturligt at orientere offentligheden om baggrunden for bestyrelsens ansøgning.

Horsens Museum er vokset frem af det private initiati^v. Det var en museumsforening, som opførte museumsbygningen i 1916 med støtte af et legat fra lodskaaptajn Lowenstein. Af museets vedtægter, der blev kongeligt konfirmerede I 1915, fremgaar dot, at dets hovedindtægt kom fra renterne af et legat paa 20.000 kr. samt fra foreningskontingenterne. Museumsforeningen overlod sine samlinger til museet, der blev en selvejende institution, paa betingelse af, at foreningen skulle vælge 4 af de 7 bestyrelsesmedlemmer, som styrelsen bestaar af; de tre øvrige er 2 repræsentanter for byraadet og 1 for amtet. Men derudover har foreningen ingen indflydelse. Bestyrelsen alene har ansvaret for bygningen og museets drift; dens medlemmer er valgt paa livstid og supplerer sig selv, saafremt der ikke er over 100 medlemmer i foreningen; I saa fald væ¹ger denne de nye medlemmer. En ændring ^{af vedtægterne} kan foretages af bestyrelsen alene, men kræver ministeriets godkendelse.

Millionværdier

Siden 1915 er der sket en vældig vækst i museets samlinger, og bygningen er blevet udvidet til det dobbelte. Det skyldes i første række arkitekt Viggo Norn, som enev¹ldigt ledede museet indtil for faa aar siden. Arkitekt Norn var i besiddelse af en omfattende viden om antikviteter og kunst; han var en fremragende samler, og det skyl-

des ham, at museets samlinger I dag er saa righoldige og værdifulde - de repræsenterer

om man da ellers kan maale saadanne ting i penge.

Men det er klart, fortsatte formanden, at den store vækst i museet maatte fore til, at der ikke kunne blive tid til et egentligt museumsarbejde. Arkitekt Norn maatte begrænse sig til at fore de nye ting ind i en protokol, reparere de værst medtagne genstande og afholde en udstilling i ny og næ, hvortil kom indkøb af kunstværker og andet.

Dette var arkitekt Norn naturligvis klar over. Da derfor loven om de kulturhistoriske lokalmuseer kom i 1958 og bekendtgørelsen om samme i 1959, greb han lejligheden til at faa museet under sagkyndig ledelse og sig selv en afloser. Arkitekt Norn fik ansat en museumsleder i haab om, at museet ville faa status som landsdelsmuseum.

Det lykkedes ganske vist ikke - af grunde, som her skal lades uomtalt; men dot er klart, at et museum af den størrelse, som der her er tale om, ikke kan undvære en heldagsbeskæftiget sagkyndig leder.

Dette er, simpelthen en følge af nævnte lov og bekendtgørelse. Heri stilles en række krav som betingelse for at faa statstilskud. Museet skal ikke blot være et udstillingslokale; men et arbejdssted, hvorfra man kan foretage undersøgelser omegn og by og indsamle genstande, hvor tingene kan konserveres, resultatet af undersøgelser offentliggøres, genstandene udstilles, skolelever undervises - kort sagt: museet skal virke baade i videnskabens og folkeoplysningens tjeneste, et forhold som tidl. kulturminister Bodil Koch stærkt har betonet I debatten om kulturcentre.

Med loven om lokalmuseer og ansættelse af en museumsinspektør begyndte en udvikling for Horsens Museum, som idag helt har ændret museets stilling. Indtil da, kan man sige, var der mening i at overlade dot til en lille museumsforening og til dot private initiativ; men dette er nu en forældet ordning. Budgettet var sidste aar paa 120.000 kr., hvoraf museumsforeningen bidrog med knap 2.000, mens Horsens by betalte 58.000 kr., hvortil kom visse ekstrabevillinger. Derfor har bestyrelsen ment, at dot var rimeligt, byen overtager museet, og ogsaa formelt bliver ansvarlig for pengenes brug; reelt er dot I dag byen, som bestemmer over museet.

Kunstafdelingen i stampe

Men hertil kommer, at bestyrelsen holler ikke mener længere at kunne tage ansvaret for museets

drift. Inspektøren har skabt en velordnet udstilling, som præsenterer sig smukt for de besøgende i kønne og venlige omgivelser; men det er kun facade. Vi kan ikke opfylde lo^vens krav om en betryggende opbevaring af genstandene og om deres vedligeholdelse. Den fortrinlige lokalhistoriske samling maa for en stor del gemmes hen under ugunstige opbevaringsforhold eller stuves sammen i montrene. Der mangler arbejdsplads til at behandle tingene. Inspektøren maa bruge sine kræfter paa arbejde, som burde overlades mindre kvalificerede, og faar ikke tid til andet nødvendigt arbejde. Det er ikke rimeligt - og vel ogsaa uøkonomisk - at have en veluddannet museumsleder, der ikke har mulighed for at udføre sit arbejde tilfredsstillende.

Endelig maa dot *siges*, at kunstafdelingen staar i stampe. Ogsaa paa dette omraade er der kommet to vigtige love, som vi ikke kan opfylde. Ifølge loven om statstilskud til kunstmuseerne fra 1964 og bekendtgørelsen om samme fra 1966 skal kunstafdelingen skilles ud fra den lokalhistoriske samling under egen ledelse, og dot vil jo sige, at den bedste løsning vil wore en bygning til ^vore kunstværker. I hvert fald er dot en kendsgerning, at vi ikke har plads til ^vore kunstgenstande; omkring 1/3 befinder *sig* ude i byen paa offentlige kontorer og skoler. Det er ikke hensigten med et kunstmuseum, og derfor kan vi ikke faa nye tildelinger af kunst fra Ny Carlsbergfonden, Statens Kunstfond eller andre fonds.

Pladsproblemet maa loses

Det centrale i museets situation i dag er altsaa manglen paa plads. Byraadet har ikke været karrig med bevillinger til museets drift og har altid været lydhor over for udgifter til vedligeholdelse. Men det er nødvendigt, at pladsproblemet loses. Bestyrelsen har med state fra Nationalmuseet gentagne gange foreslaaet, at Boller Slot indrettes til lokalhistorisk museum, naar det kan undværes som alderdomshjem. - Det er ikke velegnet for gamle mennesker - hvorfor man da ogsaa maa sage dispensation - og det er dyrt i drift som hjem for gamle. Boller Slot vil blive en virkelig seværdighed som museum; dot vil ikke were dyrt at indrette som saadant, og der kan indrette et traktorsted paa eller ved slottet, hvis overskud kan gaa til museets drift.

Samtidig vil Horsens i den nuværende museumsbygning faa et fortrinligt kunstmuseum, hvis lokaler efter sagkyndiges udtalelser eg-

ner sig udmærket til udstillinger af kunst.

Om byraadet vil vælge denne *løsning* eller foretrække en anden og dyrere (udbygning af det nuværende museum eller en belt ny bygning) maa naturligvis blive byraadets sag. Men der er tale om en engangsudgift, og selv om driften af to museer naturligvis ikke bliver billigere end nu - selv med større tilskud fra staten; dot er nu paa 40 pct. - kan dette næppe virke afskrækkende. Horsens betaler i regnskabsaaret 1967-68 ifølge bibliotekernes tidsskrift (Bogens Verden) 1,89 kr. pr. indbygger til sit museum, mens den tilsvarende udgift Esbjerg er 2,17, i Randers 2,36 og I Silkeborg 2,28 kr. - for ikke at tale om Aarhus, hvor man er oppe paa 6,22 kr.

Generalforsamlingen vedtog som nævnt forslaget om at opløse museumsforeningen, og dot bliver nu Horsens byraad, der skal tage stiling til formen for den fortsatte drift af Horsens Museum.